

Avtalespesialistenes plass i psykisk helsevern



Wenche ten Velden Hegelstad
Helse Stavanger HF

Marie Sjø
Prosjektleder, Puls, NRK

Helsemagasinet Puls i NRK 1 og NRK Dagsnytt sendte den 13. desember i fjor en sak om privatpraktiserende psykiatere og psykologer som har avtale om driftsstøtte med de regionale helseforetakene. I januarnummeret av Tidsskriftet kommenter president An-Magritt Aanonsen innslagene, og vi finner grunn til å svare på hennes kommentar.

Hovedtemaet i begge innslagene var at staten gir psykiatere over en halv million kroner i året uten å kreve at de ser en eneste pasient, og at privatpraktiserende psykiatere og psykologer årlig får 800 millioner kroner fra staten uten at noen vet hvor mange pasienter de behandler. Samtidig er det kjent fra før at mange må vente opp til ett år for å få behandling. Vi ønsket å sette søkelyset på at det offentlige bruker nesten 800 millioner kroner i året uten å kontrollere hvordan pengene brukes.

Helsemagasinet Puls laget denne saken etter grundige undersøkelser. De viste:

- 1 At helseforetakene ikke stiller noen krav til hvor mange pasienter en psykiater eller psykolog med 100 % driftsavtale skal behandle.
- 2 Det finnes ingen oversikt over hvor mange pasienter den enkelte psykolog eller psykiater faktisk behandler. Ingen av helseforetakene har en slik oversikt. Puls var i dialog med Rikstrygdeverket og oppgjørskontorene gjennom flere uker for å få innsyn i hvor mange pasienter som blir behandlet. Innsynskravet ble behandlet av tryggedirektøren, og konklusjonen var at disse etatene ikke har denne oversikten.
- 3 Statssekretær Jan Otto Risebrobakken i Helse- og omsorgsdepartementet ble intervjuet. Han bekreftet situasjonen, og ga helseforetakene frist til mars i år til å rydde opp.
- 4 Ingen har tidligere beregnet hvor mange pasienter som faktisk blir behandlet av avtalespesialistene.
- 5 Med hjelp av professor i helsepolitikk ved Universitetet i Oslo, Terje Hagen, regnet vi ut at en psykolog med 100 % driftsavtale i gjennomsnitt bruker i underkant av fire timer per arbeidsdag med pasienter.

Det er ingen grunn til å tvile på at mange psykologer og psykiatere gjør en god jobb og behandler mange. Likevel synes vi det var rimelig å rette oppmerksomheten mot at det offentlige bruker nesten 800 millioner kroner i året uten å kontrollere hvordan pengene brukes.

An-Magritt Aanonsen skriver at det meste i saken vi laget var en «grov fordreining av virkeligheten». Dette er en alvorlig påstand som Aanonsen på ingen måte kan dokumentere. Da vi intervjuet henne, gjorde vi henne oppmerksom på hva saken dreide seg om, og hvilke andre aktører som skulle være med, blant andre kvinnen som hadde strevet i et år med å få hjelp. Premissene for intervjuet var altså gjort helt klare på forhånd. Aanonsen reagerte ikke på sammenhengen hennes uttalelser skulle stå i da vi intervjuet henne. På spørsmålet om hva hun tenker om at våre beregninger viser at en psykolog i gjennomsnitt bruker i underkant av fire timer per pasient, svarer hun: «Jeg

tenker at rundt 20 pasienter i uken er et maksimum som et snitt hvis man skal gjøre et forsvarlig arbeid i forhold til de pasientene man har.»



Aanonsen hadde full mulighet til under intervjuet å uttale at saken vi laget var «grovt misvisende» dersom det var dette hun mente. Den anledningen benyttet hun seg ikke av, men valgte i stedet å bruke lederplassen i Psykologforeningens tidsskrift som arena. Det synes vi er beklagelig.